

Wzór osobowy Błogosławionej Piątki Poznańskiej w pracy dydaktyczno - wychowawczej Zespołu Szkół Salezjańskich w Poznaniu

Program Pracy Wychowawczej

„Dzisiaj, po sześćdziesięciu latach, Czesław Józwiak, Edward Kaźmierski, Franciszek Kęsy, Edward Klinik i Jarogniew Wojciechowski, są dla współczesnej młodzieży propozycją obrony wartości życia, godności osoby, oporu wobec nowych fałszywych ideologii (rasizmu, fanatyzmu, absolutyzmu państwa, dyskryminacji, wykorzystywania słabych i biednych, czyli oparcia życia na Bogu, na Jezusie i Jego Ewangelii, jako źródle szczęścia i życia.”

(Ks. Generał Salezjanów Pascual Chavez Villanueva w 60. rocznicę męczeńskiej śmierci Piątki Poznańskiej, w Częstochowie 25 września 2002)

I. WSTĘP

Program Pracy Wychowawczej jest uzupełnieniem Szkolnego Programu Wychowawczego Szkół Salezjańskich w Poznaniu. Zawarte w nim treści związane z metodyką pracy wychowawczej z Patronem Szkoły bazują na personalistycznej koncepcji wychowania oraz odwołują się do charyzmatu pedagogiki ks. Bosko.

Wychowanie we wspólnotach szkół salezjańskich oparte jest na duchu pedagogiki ks. Jana Bosko, dla którego wychowanie realizuje się w formule „uczciwy obywatel i dobry chrześcijanin”. Oznacza to, że wychowanie i ewangelizacja tworzą uzupełniające się wzajemnie zadania wychowawcze, oraz że wychowanie religijne zajmuje równorzędną pozycję obok wychowania moralnego, intelektualnego i społecznego.

Przyjmując 29 września 2010 roku imię Błogosławionej Piątki Poznańskiej wpisaliśmy na stałe do kalendarza szkolnego Szkół Salezjańskich w Poznaniu wszystkie uroczystości i imprezy związane ze świadectwem życia Błogosławionych.

Oddziaływania dydaktyczno - wychowawcze opisane w przedstawionym Programie Pracy Wychowawczej koncentrują się wokół świadectwa życia Patrona Szkoły – Błogosławionej Piątki Poznańskiej. System wartości wyznawanych przez Błogosławionych będący jednocześnie świadectwem ich życia jest doskonałym wzorem do kształtowania tożsamości w szkole katolickiej oraz budowania poczucia przynależności do Wspólnoty uczniów, absolwentów, nauczycieli i pozostałych pracowników szkoły.

Spontaniczni i radośni „Chłopcy z Wronieckiej” poprzez: dążenie do świętości, świadome zaangażowanie w rozwój swojego człowieczeństwa i wiary, służenie innym- szczególnie najbardziej potrzebującym, obronę godności osoby, i opór wobec fałszywych ideologii mogą być wzorem dla współczesnej młodzieży.

Wychowanie polega na świadomym i celowym kształtowaniu osobowości człowieka. Dążymy do tego, aby uczniowie akceptowali i naśladowali określone postawy życiowe. Błogosławiona Piątka Poznańska jest niewątpliwie znakomitym wzorem do naśladowania. Praca wychowawcza wokół Patrona Szkoły jest procesem długofalowym i wymagającym systematyczności.

II. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Program zakłada, że nauczyciel - wychowawca począwszy od pierwszych klas szkoły podstawowej, gimnazjum i liceum planuje działania wychowawcze oparte na wzorcu, którym jest Patron Szkoły - Błogosławiona Piątka Poznańska. Świadectwo życia Błogosławionych jest umieszczone w centrum programu wychowawczego - życie, wyznawane wartości, świadectwo świętości Błogosławionych są propozycją do naśladowania.

Uczniowie zapoznawani są z życiorysami Błogosławionych, poznają najbliższe środowisko w którym żyli, historię Poznania, wydarzenia kulturalne, społeczne i kościelne z okresu ich życia, oraz księży i kleryków z Oratorium na ul. Wronieckiej, którzy wywarli wpływ na ich osobowość oraz decyzje życiowe.

W realizację Programu zaangażowani są wszyscy nauczyciele, pracownicy Szkoły oraz rodzice (prawni opiekunowie) uczniów.

Charakterystyczną cechą systemu ks. Jana Bosko opartego na trójmianie: rozum- wiara-religia jest wspólna droga nauczycieli i uczniów zaangażowanych w dzieło wychowania.

Nauczyciele towarzyszą uczniom w odkrywaniu prawdy o sobie i wartościach, którym powinni być wierni w całym swoim życiu, oraz ukazują uczniom, że miarą człowieczeństwa jest zdolność opowiedzenia się po stronie prawdy, dobra i piękna.

Patron Szkoły stawiany za wzór młodzieży:

1. Uczy szacunku do osiągnięć tych, którzy byli przed nami i zachęca do ich kontynuowania.
2. Ukazuje wierność ideałom, wartościom i przekonaniom.
3. Świadectwem swojego życia wskazuje, że warto żyć dla innych i że szlachetne marzenia warto realizować mimo trudu, i poświęcenia.
4. Zachęca do odkrywania siebie, swoich nieprzeciętnych zdolności i pasji oraz do szukania swojego miejsca w społeczeństwie.

III. CELE GŁÓWNE

1. Kształtowanie postaw sprzyjających rozwojowi indywidualnemu i społecznemu, oraz cech takich jak: uczciwość, pracowitość, odpowiedzialność, wytrwałość, poczucie własnej wartości, szacunek dla innych ludzi, ciekawość poznawcza, kreatywność, przedsiębiorczość, kultura osobista, gotowość do uczestnictwa w kulturze, podejmowania inicjatyw.

2. Kształtowanie i wzmacnianie postaw prospołecznych: postawy obywatelskiej, postawy poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, innych kultur i tradycji poprzez przybliżanie uczniom wartości stanowiących trwały dorobek społeczności.

3. Ukazywanie uczniom chrześcijańskiej wizji świata, umożliwiającej dojście do syntezy wiary i kultury.

IV. CELE SZCZEGÓŁOWE

Szkoła podstawowa

Wychowująca rola nauczania w szkole podstawowej zorientowana jest na wszechstronne kształtowanie osobowości uczniów.

Istota wychowania najpełniej wyraża się w promowanych w podstawie programowej wartościach uniwersalnych takich jak: sprawiedliwość, prawda, równość, wolność, patriotyzm, tolerancja oraz poszanowanie praw człowieka.

Niezwykle ważne na tym etapie jest budowanie w uczniach przekonania o potrzebie i sensie podejmowania aktywności społecznej, wprowadzanie ucznia w tradycję i sferę wartości narodowych oraz kształtowanie postawy otwartości wobec drugiego człowieka, i innych kultur.

Zadania, jakie stawiają sobie nauczyciele podczas pracy z dziećmi:

Przedstawienie uczniom sylwetek Patronów Szkoły – bł. Piątki Poznańskiej.

Zachęcanie do świętości i wierności - na przykładzie życia bł. Piątki Poznańskiej.

Przedstawienie Wychowanków Salezjańskiego Oratorium w sztuce plastycznej.

Wdrażanie do życia w wierze, miłości i przyjaźni – zgodnie z przykładem bł. Piątki.

Uczniowie klas 1-3

Kształtowane postawy:

- postrzegania życia jako daru oraz człowieka jako daru
- poczucia własnej wartości i wartości człowieka w rodzinie, w świecie
- otwartości na drugiego człowieka oraz chęci bezinteresownej pomocy
- poszanowania godności osoby bez względu na rasę, pochodzenie, statut, itp.
- równości i akceptowania kolegi, osoby dorosłej, starszej
- wrażliwości na krzywdę, chorobę i niepełnosprawność

Kształtowane umiejętności

- dostrzegania wartości przyjaźni na przykładzie Piątki Poznańskiej
- wzbudzania zaufania i wiary w Boga i drugiego człowieka
- nawyku dobrego i kulturalnego zachowania w różnych sytuacjach
- dostrzegania norm życia społecznego i postępowania zgodnie z nimi
- radości z małych osiągnięć, zgodnie z rozwojem i osobistymi predyspozycjami
- umiejętnego i swobodnego wypowiedzenia się oraz słuchania innych
- rozróżniania dobra od zła
- współdziałania w grupie podczas zadań i zabaw

Uczniowie klas 4-8

Kształtowane postawy:

- patriotyzmu i szacunku dla symboli narodowych, postaw patronów szkoły
- szacunku dla polskiej tradycji i obrzędów ludowych,
- wierności ideałom
- świadomości proekologicznej
- postaw tolerancji, odpowiedzialności, szacunku, empatii, współdziałania, szacunku dla drugiego człowieka
- ciekawości poznawczej, twórczej, intelektualnej, estetycznej
- kultury osobistej (kultury słowa, sposobu bycia, higieny)
- postawy asertywnej, samodzielnego dokonywania wyborów zachowań i opinii
- otwartości na ludzi pochodzących z innych kultur, krajów

Kształtowane umiejętności:

- rozwijanie umiejętności społecznych
- rozumienia i wykorzystywania wiedzy w praktyce
- wyciągania wniosków opartych na obserwacji oraz wiedzy
- posługiwania się językiem ojczystym oraz obcym
- uczenia się jako sposobu zaspokajania naturalnej ciekawości
- umiejętności pracy zespołowej
- do życia w społeczeństwie informacyjnym
- wyciągania wniosków, wzorowania się na pozytywnych wzorcach osobowych, takich jak bł. Oratorianie
- odróżniania dobra od zła
- bezinteresownej pomocy innym ludziom
- współdziałania, rozwiązywania konfliktów, budowania więzi międzyludzkich, przeciwdziałania agresji
- zdolności organizacyjnych uczniów, konkretnego działania na rzecz innych

Gimnazjum

Rola nauczania w gimnazjum zorientowana jest na wszechstronne wychowanie młodego człowieka zgodnie z przyjętym systemem wartości w duchu miłości, mądrości, dyscypliny i szacunku dla siebie, i innych.

Na tym etapie ważne jest rozpoznanie potrzeb i możliwości uczniów, budowanie więzi międzyludzkich i rówieśniczych opartych na wzajemnym szacunku, zaufaniu oraz przygotowanie do życia w demokratycznym społeczeństwie i we wspólnocie państw europejskich.

Kształtowane postawy:

- rozwijanie godności i szacunku dla swojej osoby oraz wobec innych (rówieśników, dzieci, osób starszych, chorych, niepełnosprawnych)
- odpowiedniego zachowania w różnych sytuacjach, rozwijanie kultury osobistej
- otwartości na problemy człowieka, rodziny, społeczeństwa, świata oraz gotowości do pomocy przez uczynność i służenie innym – (wolontariat)
- uwrażliwienie na uniwersalne wartości humanistyczne
- wobec własnej kultury i tożsamości narodowej, patriotyzmu
- wskazywanie właściwych postaw prozdrowotnych
- postaw wobec pełnionych ról osobistych, rodzinnych
- prawdomówności i odpowiedzialności za swoje działania
- komunikatywności, asertywności, tolerancyjności
- odpowiedzialności, rzetelności, obiektywizmu

Kształtowane umiejętności

- słuchania i rozumienia innych, otwierania się na potrzeby drugiego człowieka
- współdziałania ze sobą w środowisku szkolnym i pozaszkolnym
- współpracy z rówieśnikami oraz osobami dorosłymi
- komunikacji z innymi, kulturalnego wypowiedzania się i prezentowania posiadanych umiejętności
- rozumienia i rozpoznawania własnych uzdolnień i zainteresowań
- odpowiedniego zachowania się w sytuacjach trudnych i zagrażających zdrowiu i życiu
- prowadzenia rozmowy, dyskusji, pracy w grupach – wyjaśnianie własnego stanowiska, dzielenie się spostrzeżeniami, podejmowania decyzji i zastosowania zdobytej wiedzy
- rozwiązywania konfliktów międzyludzkich, prezentowania własnych opinii
- rozwijanie inicjatywy, aktywności, samodzielności we wspólnym organizowaniu życia szkoły i klasy, twórcze uczestnictwo w życiu szkolnym i publicznym
- rozpoznawanie i ocenianie ról osobistych i społecznych
- rozwijanie dociekliwości poznawczej, poszukiwanie prawdy, dobra i piękna oraz systematyczność i samokontroli w zdobywaniu wiedzy

Liceum

Istotą wychowania w liceum jest ukształtowanie człowieka dorosłego zgodnie ze wzorem stawianym do naśladowania - wzorem błogosławionej Piątki Poznańskiej. Obok osiągnięcia wysokiego poziomu dydaktyki i tworzenia warunków do wszechstronnego rozwoju, na tym etapie ważne jest uświadomienie uczniom praw obywatelskich, obowiązków i kształtowanie odpowiedzialności za siebie i dokonywane przez siebie wybory.

Kluczowa jest pomoc młodemu człowiekowi w poznaniu samego siebie, w odnalezieniu życiowej drogi i udzielenie wsparcia w realizacji zamierzonych celów.

Kształtowane postawy:

- aktywnej – dojrzałość samego licealisty powinna skłaniać ucznia do samodzielnego podejmowania działań i inicjatyw na terenie szkoły i poza nią
- odpowiedzialnej - działania powinny być ukierunkowane na właściwe cele, zgodnie z wyznawanym systemem wartości, licealiści powinni być zachęcani do działań na rzecz innych – rówieśników, osób dorosłych, młodszych i starszych
- moralnej – kształtowanie norm, wartości etycznych w oparciu o zasady życia społecznego oraz w zgodzie z własnymi wartościami i własnym sumieniem
- prozdrowotnej
- prorodzinnej – ukazywanie wartości rodziny, roli mężczyzny jako męża i ojca oraz kobiety jako żony i matki, odpowiedzialności za siebie, swoją rodzinę
- tolerancyjnej – działania ukierunkowane na akceptację i tolerancję drugiego człowieka niezależnie od rasy, koloru skóry, wyznawanej przez niego wiary

Kształtowane umiejętności:

- współdziałania w grupie, społeczeństwie demokratycznym, w państwie oraz we wspólnocie europejskiej
- rozpoznawania i oceniania ról osobistych, i społecznych
- rozróżniania wartości cenionych, przekazywanych z pokolenia na pokolenie występujących w rodzinie, klasie, szkole, środowisku
- analizowania znaczenia obowiązków i wywiązywania się z obowiązków szkolnych, zawodowych, społecznych
- analizowania i oceniania samego siebie, swoich celów i potrzeb, dokonywanie samooceny
- podejmowania i rozróżniania decyzji innych osób oraz ocena ich skuteczności, trafności oraz skutki podjętych działań dla drugiego człowieka
- definiowania, stawiania hipotez, obrony swojego zdania, dyskusji
- autoprezentacji
- dokonywania wyborów dotyczących przyszłości, związanych z wyborem zawodu, założeniem rodziny

V. FORMY PRACY

1. Uwzględnianie w szkolnych programach i planach zadań związanych z życiem i świadectwem błogosławionej Piątki Poznańskiej,
2. Praca dydaktyczno-wychowawcza w oparciu o wzorzec osobowy Błogosławionych (wydarzenia i motywy z życia),
3. Tworzenie warunków do rozwijania twórczości uczniów w oparciu o tematykę promującą wyznawane przez Piątkę wartości i wybory życiowe (konkursy klasowe, szkolne, międzyszkolne: literackie, recytatorskie, plastyczne, muzyczne, spartakiady sportowe),

4. Stałe lub okazjonalne wystawy, gabloty w klasach i na korytarzach szkolnych, gazetki, informacje na stronach internetowych szkół,
5. Gromadzenie pamiątek, dokumentów, literatury,
6. Kontakty z członkami rodzin Błogosławionych, instytucjami- w sposób pośredni lub bezpośredni z nimi związanymi,
7. Organizowanie spotkań dotyczących Błogosławionych przez uczniów starszych klas gimnazjum oraz uczniów liceum , wprowadzających „pierwszoklasistów” w życie Piątki Poznańskiej,
8. Organizowanie uroczystości szkolnych (Święto bł. Piątki Poznańskiej, Msze św., inscenizacje, spotkania, montaże słowno-muzyczne, itp.),
9. Organizowanie wycieczek „Śladami Piątki” do miejsc dokumentujących życie błogosławionych (Poznań, Drezno),
10. Rekolekcje szkolne (tematycznie nawiązujące do postaw, wyborów życiowych Błogosławionych),
11. Wspomnienia Błogosławionych na modlitwach porannych,
12. Zabawy dydaktyczne pełniące funkcje integrującą społeczność szkolną,
13. Lekcje z wychowawcą,
14. Prezentacje multimedialne przygotowane przez uczniów,
15. Realizacja projektów edukacyjnych międzyprzedmiotowych,
16. Dokumentowanie wydarzeń szkolnych związanych z Błogosławionymi,
17. Współpraca ze szkołami salezjańskimi Inspektorii wrocławskiej i szkołami katolickimi Archidiecezji Poznańskiej.

VI. METODY

System prewencyjny ks. Jana Bosko.

Święty Jan Bosko troszczył się o integralność procesu wychowawczego, co najlepiej wyrażało jego motto: „dobry chrześcijanin i uczciwy obywatel”. Stawanie się „dobrym chrześcijaninem” wymagało odpowiedniego wychowania religijnego a stawanie się „dobrym obywatelem” kształtowania cnót społecznych, takich jak pracowitość, solidarność, uczciwość, poczucie obowiązku, miłość i posłuszeństwo.

Według ks. Bosko zadanie wychowawcy jest proste: przypominać wychowankowi, że ma wszystkie środki niezbędne do tego, aby stać się prawdziwym człowiekiem. Centrum relacji wychowawca - wychowanek nie stanowi wychowania, ale wychowanek. Zadaniem wychowawcy jest wspieranie wychowanka w rozwoju: pomoc młodemu człowiekowi stać się tym, kim jest naprawdę.

Asystencja, czyli stała fizyczna i duchowa obecność jest kluczem do wielu sukcesów, a system prewencyjny księdza Bosko chroni wychowanka przed zagrożeniami i niepowodzeniami. **Rozum** nie pozwala na brak wyjaśnień, wręcz przeciwnie - wypracowane środki wychowawcze pozwalają zrozumieć wychowankowi: kim tak naprawdę jest, kim chciałby być oraz jakie wartości ceni i jakie chce osiągnąć. **Religia** natomiast jest wewnętrzną zasadą pedagogiczną połączoną z treściami, formami i środkami wychowania.

Miłość w systemie prewencyjnym przejawia się w przekazywaniu dzieciom i młodzieży konkretnych wartości i obowiązków tak, aby wychowanek miał poczucie własnej wartości i wolności. Wychowawca troszczy się o podopiecznego, motywuje do zdobywania wiedzy oraz wspiera w decyzjach i świadomych wyborach.

VI.I ZADANIA wychowawców klasowych, nauczycieli, rodziców

Wychowawcy:

1. Planując pracę wychowawczą w oparciu o wzór osobowy Piątki Poznańskiej wychowawca powinien się zastanowić:
 - jakie wiadomości chce przekazać uczniom,
 - jakich umiejętności chce nauczyć, na jakie fakty zwrócić uwagę,
 - w jaki sposób poprowadzić zajęcia,
 - jakie wartości i postawy chce ukształtować w młodym człowieku?
2. Wychowawca w planie wychowawczym powinien uwzględnić zagadnienia związane z poznawaniem Błogosławionej Piątki Poznańskiej.
3. Wychowawca powinien wykorzystywać każdą okazję do przedstawienia uczniom Patrona jako wzoru osobowego kształtując w nich wartości religijne, patriotyczne i społeczne.
4. Wskazane jest by informacje o Patronie wiązać nie tylko z problematyką historyczną ale także współczesną.
5. Atrakcyjność form działań wychowawczych zależy od pomysłowości nauczyciela, odpowiedniego doboru tematu oraz wiedzy nauczyciela na ten temat.

Nauczyciele:

1. Wszyscy nauczyciele realizują szkolny program wychowawczy – oznacza to że, są zaangażowani w proces wspierania rozwoju (intelektualnego, psychicznego, społecznego, moralnego i duchowego) uczniów i dążą do przyjęcia wspólnej koncepcji wychowania, zgodnie z obowiązującym w szkole systemem,

2. Towarzyszą uczniowi w budowaniu spójnej wizji świata i uporządkowanego systemu wartości dając za wzór życie Błogosławionych,
3. Wychowują dzieci i młodzież do aktywności, i odpowiedzialności w życiu zbiorowym,
4. Wszystkich nauczycieli obowiązuje znajomość życiorysów Bł. Piątki Poznańskiej.

Rodzice:

1. Rodzice uczniów są sprzymierzeńcami Szkoły w pracy wychowawczej, dydaktycznej, prewencyjno – profilaktycznej oraz opiekuńczej,
2. Szkoła zapewnia rodzicom stały kontakt w sprawach dotyczących ich dzieci, okresowe spotkania w formie wywiadówek oraz formy doksztalcania i formacji,
3. Od rodziców Szkoła oczekuje współpracy w sprawach wychowania i kształcenia swoich dzieci, udziału w organizowanych dla nich spotkaniach, wspierania swoją postawą działań Szkoły jako katolickiej instytucji edukacyjnej.

VII. WSPÓLPRACA z instytucjami wspomagającymi działalność Szkoły

- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna Nr 7, ul. Św. Antoniego 42, Poznań
- Piastowskie Centrum Terapii i Profilaktyki Zdrowia Psychicznego, os. Piastowskie
- Centrum Wspierania Rozwoju Dzieci i Młodzieży, ul. Sienkiewicza 11, Poznań
- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, os. Piastowskie 81, Poznań
- Komenda Miejska Policji, ul. Szylinga 2, Poznań
- Wydział Prewencji Komendy Policji, ul. Polanka, Poznań
- Ośrodek Wczesnej Interwencji, ul. Św. Szczepana 7, Poznań

VIII. EWALUACJA programu

1. Program poddawany będzie ocenie raz w roku na końcoworocznej radzie pedagogicznej;
 - ocena stopnia realizacji w wymiarze ogólnym,
 - ocena stopnia realizacji w zagadnieniach przyjętych do realizacji na radzie pedagogicznej na początku roku szkolnego.